

ESSAY - Sarah Mary Hall, Elizabeth Ackerley, Alison Briggs, Laura Fenton & Santiago Levya del Rio

SOLIDARITEIT EN ZORG IN NEOLIBERALE UNIVERSITEITEN

Het neoliberalisme heeft een alomtegenwoordige invloed op praktijken, structuren en ideologieën binnen moderne universiteiten. Als reactie hierop, richten we met dit artikel de aandacht op het bevorderen van solidariteit en zorg binnen de neoliberale universiteit door middel van relaties, ideeën en praktijken.

In Groot-Brittannië is het neoliberalisme in bijna alle aspecten van het dagelijks leven doorgedrongen, ook in de praktijken, structuren en ideologieën van universiteiten. Dit standpunt is goed gedocumenteerd en toont de gevolgen aan van een decennium aan bezuinigingen. Naast scherpe besparingsmaatregelen in de publieke sector, stelden onderzoekers bezuinigingen op onderzoek en onderwijs vast, maar evengoed een verslechtering van de staat van universiteitsgebouwen en accommodatie, stagnerende lonen, en toenemende precarisering door tijdelijke contracten. De bezuinigingspolitiek draagt bij tot de afbrokkeling van sociale en fysieke infrastructures. Als projectteam dat dat onderzoekt hoe bezuinigingen in heel Europa levenspaden veranderen, zijn we ons er sterk van bewust hoe een liberaal discours van kostenbesparing hedendaagse levens mee vormgeeft, ook binnen de academische wereld. Veel van de dynamieken die te maken hebben met precarisering, onzekerheid en individualisme spelen een rol binnen academische instellingen, zowel voor medewerkers als studenten, en vinden ook hun weerslag binnen ons eigen team. Daarom willen we in dit artikel de nadruk leggen op het bevorderen

van solidariteit en zorg, zowel binnen ons project als daarbuiten. Deelname aan onderlinge netwerken van solidariteit en zorg heeft een positieve invloed op ons welzijn, zowel binnen als buiten de academische wereld, en draagt bij aan een sterker gevoel van verbondenheid en voldoening.

In dit kader delen we graag onze ervaringen in het balanceren tussen deze geïnstitutionaliseerde logica's enerzijds en informele zorg anderzijds, zoals vereist in neoliberale en kostenbesparende klimaat. We illustreren hoe we hiermee omgaan binnen ons team. We behandelen drie onderling verbonden thema's: solidariteit via relaties, solidariteit via ideeën en solidariteit via praktijken. Ons doel is om open en eerlijk te zijn over onze ervaringen. Hierbij streven we oprechtheid na, en geen zelfgenoegzaamheid. Hoewel onze voorbeelden op zichzelf geen wondermiddel vormen voor radicale verandering, kunnen ze samen wel bijdragen aan een zorginfrastructuur. Dit is een kader voor het creëren en handhaven van zorg, specifiek gericht op solidair werken in een context van besparingen.

Solidariteit via relaties

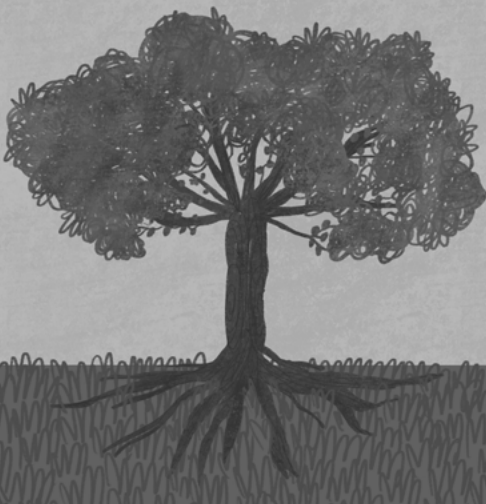
Hoewel solidariteit een specifieke vorm van relatie is, gebaseerd op begrippen van wederkerigheid, eenheid en samenzijn, tonen onze ervaringen aan zien hoe solidariteit tot stand kan komen via relaties. Op deze manier worden solidariteit en zorg gereproduceerd door langdurige relaties en interpersoonlijke verbindingen. Als team beschouwden we als allereerste opdracht tijdens onze eerste vergadering samen het smeden van connecties en het ontwikkelen van affiniteiten. We plaatsten deze elementen bovenaan onze lijst voor administratieve taken, inwerkingsprocessen en discussies over de inhoud van het onderzoeksproject.

We nemen op de eerste vrijdag van de maand een halve dag de tijd om de nadruk te leggen op mentale gezondheid en welzijn

Gedurende enkele uren, met behulp van bronnen die toegankelijk waren via een gedeelde drive, begonnen we elkaar beter te leren kennen. Sommige gespreksonderwerpen zouden wellicht nooit rechtstreeks ter sprake zijn gekomen als er geen ruimte en tijd voor was gemaakt; dit voelde als een belangrijke basis voor het ontwikkelen van relaties die zorg, collectiviteit en solidariteit bevorderen. Het bood ook gelegenheid voor reflectie over hoe het onderwerp van het project verweven was met ons dagelijks leven als onderzoekers.

We namen bijvoorbeeld de tijd om te delen wat we waardevol vinden aan ons onderzoek en om onze waarden in een bredere context te verwoorden. We deelden voorbeelden van hoe we elkaar kunnen ondersteunen en spraken over hoe het voelt om ondersteund te worden. Deze gesprekken benadrukten het belang van vertrouwen, geduld, eerlijkheid en wederkerigheid. We spraken openlijk onze negatieve ervaringen met handelingen die het individualistische ethos en de concurrentie die binnen het neoliberale academische systeem wordt aangemoedigd, in stand houden. Hoewel we ons bewust zijn van de diepgewortelde en wijdverspreide structurele obstakels binnen de academische wereld, engageerden we ons om onze collectieve energie te

India Joseph, Moon and Moth Studio

gebruiken om deze waar mogelijk te corrigeren. Dit kan via het delen van kansen voor lezingen, schrijfprojecten, financiering of andere uitnodigende activiteiten, op een eerlijke en transparante manier. Deze initiatieven ter bevordering van solidariteit te bevorderen heeft geleid tot het ontstaan van nieuwe banden van zorg en wederkerigheid.

Een teamlid deelt haar ervaring over hoe dit proces gevoelens van verbondenheid en zorg heeft ondersteund en hoe dit competitieve en ondermijnende structuren die worden versterkt door bezuinigingen heeft uitgedaagd:

Het betreden van een precaire en competitieve academisch arbeidsmarkt gaat vaak gepaard met angst, stress en onzekerheid. Daarom voelde ik me in 2022 ontzettend gelukkig om deel uit te maken van het Austerity and Altered Lifecourses-team. Ondanks mijn tijdelijke contract van zes maanden, werd ik met zorg en aandacht opgenomen in het team en het bredere project, wat me een gevoel van blijdschap en waardering gaf. Deze vorm van ondersteuning hielp om mijn zorgen omdat ik 'laatkomer' en een 'tijdelijk teamlid' was, te verzachten. Aangezien de neoliberale academie een cultuur van vergelijking en concurrentie aanmoedigt, is het van vitaal belang om zorg en solidariteit te bevorderen via relaties en praktijken. Deze relaties blijven voortduren, en de steun, zorg en solidariteit die ik heb ontvangen, blijven mij inspireren en ondersteunen terwijl ik mijn weg probeer te vinden in de academische wereld.

Met deze basis heeft ons team collectief en naar buiten toe gewerkt. We integreren deze overwegingen in onze dagelijkse ontmoetingen en blijven deze benaderingen ontwikkelen in ons gezamenlijk en individueel werk.

Een voorbeeld hiervan is hoe we onze projectcommunicatie en -promotie hebben vormgegeven als een 'paraplu', met als doel anderen die bezig zijn met vergelijkbare en verwante thema's te ondersteunen. We doen dit op verschillende manieren: door verdere financiering aan te vragen om applicaties en samenwerkingen te ondersteunen met beginnende collega's die werken aan verwante projecten in plaats van als geïsoleerd team te werken; door voornamelijk beginnende sprekers uit te nodigen voor onze online projectseminaries, waardoor ze de kans krijgen om hun onderzoek te delen met een ondersteunend publiek, in plaats van alleen gevestigde academici te promoten; door actief en regelmatig te zoeken naar manieren om studenten en wetenschappers te begeleiden en aan te moedigen voor stages, detacheringen en samenwerkingen, in plaats van louter te focussen op artikelen of financiering; en door samenwerkingen met organisaties uit de derde sector te prioriteren zonder puur te focussen op instrumentele 'impact'. Daarnaast hebben we een robuust mentorsysteem opgezet. Elk van ons heeft elk persoonlijke mentoren, en we hebben ook projectpartners, academische adviseurs en samenwerkingsverbanden binnen de academische wereld. Onze hoop is om van onderuit een zorgzame gemeenschap te creëren, waarbij we nieuwe structuren, relaties en uiteindelijk solidariteit bevorderen.

Solidariteit via ideeën

Solidariteit via relaties staat naast solidariteit via ideeën. Samen schrijven we, collectief ideeën genereren en ruimte bieden voor constructieve meningsverschillen zijn uiteraard gebaseerd op het opbouwen van vertrouwensrelaties. Tegelijkertijd worden vertrouwen en solidariteit versterkt door middel van ideeën, vooral door het delen van die ideeën.

Eén van de eerste taken waarop we ons hebben gericht (en dat zijn we blijven doen), was het gezamenlijk ontwikkelen van onze projectplannen, zodat deze aansloten bij onze persoonlijke tempo's en capaciteiten. Zo hebben we bijvoorbeeld gezamenlijk onze ethische goedkeuringsaanvraag opgesteld, waarbij we onze empirische werkzaamheden hebben vormgegeven en gezamenlijk toekomstige plannen hebben opgebouwd. De mogelijkheid om

bij te dragen aan en invloed uit te oefenen op zowel de dagelijkse als strategische elementen van het project, en om gezamenlijke verantwoordelijkheid te delen voor de uitvoering, is essentieel geweest.

Solidariteit via ideeën betekent ook samen zijn, collectieve ervaringen en momenten creëren om gedachten en reflecties te delen. Dit was met name het geval tijdens veldbezoeken aan Barcelona en Sardinië, ontmoetingen met partners, gezamenlijke bezoeken aan locaties en het smeden van banden door gedeelde ervaringen. Omdat we genoten van de tijd die we samen hebben doorgebracht, organiseren we sindsdien teamuitjes en dagen buiten de campus en benutten we deze ruimtes om ideeën te delen, te reflecteren en onze ideeën verder te ontwikkelen en te becommentariëren. Dit daagt ook de logica uit van constant handelen en produceren - en meer doen met minder zoals bezuinigingspolitiek graag voorschrijft. In plaats daarvan beschouwen we onze relaties als de belangrijkste output. We volgden samen methodentraining, creëren ruimte om van elkaar te leren, en we bouwden voor iedereen mogelijkheden in om individuele schrijfprojecten uit te werken, die tot gezamenlijke papers of rapporten kunnen leiden. Dit versterkt het gevoel bij teamleden dat hun ideeën en interesses waardevol en een bijdrage leveren aan het bredere team, wat op zijn beurt ons zelfvertrouwen en vergroot en ons voldoening schenkt. Er kan echter spanning ontstaan tussen de noodzaak om zorg in evenwicht te brengen en alternatieve manieren van werken te ontwikkelen, en de realiteit op de academische arbeidsmarkt. Het afstemmen van projectdoelen op persoonlijke doelen is een manier om hier aandacht voor te hebben, terwijl we wederzijdse zorgzame relaties in stand houden en rekening houden met huidige en toekomstige persoonlijke situaties. Deze relaties versterken zowel de kwaliteit van ons werk als ons bredere leven.

Onze wekelijkse vergaderingen en denksessies maken deel uit van een zorginfrastructuur die een comfortabele omgeving bevordert voor uitwisseling. Om solidariteit via ideeën te behouden, is het essentieel om ruimte te maken voor fouten, creativiteit, flexibiliteit, plezier, feedback en vrijheid. In het volgende gedeelte dragen we ideeën over hoe in de praktijk kan worden bevorderd en aangemoedigd.

Onze hoop is om van onderuit een zorgzame gemeenschap te creëren, waarbij we nieuwe structuren, relaties en uiteindelijk solidariteit bevorderen

Solidariteit via praktijken

Het creëren en behouden van solidariteit via relaties en ideeën vereist ook solidariteit via praktijken. Deze omvatten zowel alledaagse praktijken als structurele praktijken waarbij we zouden kunnen denken aan zorginfrastructuren. Veel van deze voorbeelden worden van onderuit gestuurd. We hebben gemerkt dat veel institutionele structuren rigide en weinig flexibel zijn, met name wat betreft administratieve processen voor reizen, accommodatie en vergoedingsbeleid (die zijn aangescherpt na COVID-19 en als gevolg van kostenbesparende inspanningen binnen Britse universiteiten), en het beleid voor compensatie van overuren. We denken dat sommige van onze tactieken opgeschaald

kunnen worden als bredere strategieën om solidariteit en zorg in neoliberale instellingen te bevorderen.

Door te leren van en te luisteren naar projectpartners, adviseurs en de bredere academische gemeenschap, hebben we maatregelen geïntroduceerd om informele zorg en solidariteit binnen het team te bevorderen. Een voorbeeld hiervan is onze maandelijkse praktijk waarbij we op de eerste vrijdag van de maand een halve dag de tijd nemen om de nadruk te leggen op mentale gezondheid en welzijn. Dit vaste moment staat prominent in onze agenda's en we moedigen elkaar aan om activiteiten (of juist rust) te plannen. Hoewel deze praktijk mogelijk de productiviteit ten goede komt, is dat niet de voornaamste reden voor het invoeren ervan. Bovendien zorgen we ervoor dat we ziekteverlof opnemen wanneer dat nodig is. We melden dit ook allemaal als een daad van solidariteit voor degenen die mogelijk meer ziektedagen nodig hebben dan anderen, zodat ze zich niet als een uitzondering voelen. Onlangs hebben we ook projectpauzeweken ingevoerd, drie keer per jaar, waarin we het projectwerk onderbreken en we onze out-of-office activeren, ons te kunnen concentreren op persoonlijke schrijf- en onderzoeksprojecten.

Slotwoord

In dit stuk hebben we onze gezamenlijke ervaringen als team dat samenwerkt aan een onderzoeksproject op basis van principes van solidariteit en zorg, en onze reflecties daarop gedeeld. Het neoliberaal academisch milieu - gekenmerkt door toenemende concurrentie, verminderde financiering en onzekere arbeidsomstandigheden - is de werkelijke en geleefde context voor deze ervaringen. We verwachten dat deze situatie in het Verenigd Koninkrijk nog lange tijd zal voortduren. Het bevorderen van solidariteit via relaties, ideeën en praktijken kan enkele van deze processen tegenwerken en corrigeren. Het biedt een zorginfrastructuur die ons te ondersteunt en in staat stelt ons werk goed kunnen doen en gezond en gelukkig te blijven. We beseffen echter dat kleinschalige veranderingen niet genoeg zijn en dat er meer radicale institutionele veranderingen nodig zijn om de universiteit opnieuw op te bouwen. Desalniettemin erkennen we de beperkingen die het neoliberale en kostenbesparende academische milieu ons oplegt, en we blijven streven naar om zorg en solidariteit, ook binnen deze context.

Literatuurselectie

- Hall, S. M. (2020) Social reproduction as social infrastructure. *Soundings* 76, nr. 1, pp. 82–94.
- Maisuria, A., & M. Cole (2017) The neoliberalization of higher education in England: An alternative is possible. *Policy Futures in Education*, 15 nr. 5, pp. 602–619. <https://doi.org/10.1177/1478210317719792>
- Puāwei Collective (2019) Assembling disruptive practice in the neoliberal university: an ethics of care. *Geografiska Annaler B*, 101 nr. 1, pp. 33 – 43. 10.1080/04353684.2019.1568201
- The Care Collective (2020) *The Care Manifesto*. London: Verso.
- The Res-Sisters (2017) 'I'm an early career feminist academic: Get me out of here?' Encountering and resisting the neoliberal academy. In: Thwaites, R., & Pressland, A. (eds.) *Being an Early Career Feminist Academic*. London: Palgrave, 267–284.

Prof. Sarah Marie Hall en Drs. Elizabeth Ackerley, Alison Briggs, Laura Fenton en Santiago Levya del Rio zijn verbonden aan de Universiteit van Manchester. Hun onderzoek focust op de dagelijkse gevolgen van bezuinigingspolitiek, jeugd en levensloop, sociale reproductie en infrastructuur, intersecterende ongelijkheden en crises, verzet en feministische praktijk. U kunt meer te weten komen over het project *Austerity and Altered Life-Courses* door onze website te bezoeken: <https://www.socialsciences.manchester.ac.uk/morgan-centre/research/austerityalters/>